

PERE TARRÉS, EL METGE

Josep M. MASSONS i ESPLUGAS

La merescuda fama que avui gaudeix el Dr. Pere Tarrés arreu de Catalunya no es deu certament a cap contribució científica remarcable en el camp de la Medicina.

La volada que ha anat prenent la seva memòria és purament deguda a les seves virtuts, que han donat lloc a la incoació d'un procés de beatificació.

Nosaltres ens limitarem a estudiar-lo simplement com a metge.

Pere Tarrés i Claret va néixer a Manresa el dia 29 de maig de 1905 en la llar d'una família obrera.

El seu pare era un ferrer de forja. Tot fa pensar que era un home intel·ligent, ja que al llarg de la seva vida va ocupar càrrecs de certa responsabilitat (encarregat dels tallers de manyeria a l'empresa Francesc Pons i Pla o xofer i mecànic de confiança de la família Torrens).

He de recordar que fins no fa gaire en complir els deu anys s'iniciava el camí acadèmic dels que volien seguir una carrera universitària. L'opció era clara: o el noi o noia seguia a l'Escola de primer ensenyament fins als 14 anys, per entrar d'aprenent després, o iniciava el Batxillerat -pas obligat- per entrar en una Escola especial o a la Universitat.

Iniciar el Batxillerat significava fer front a unes despeses importants i renunciar als ingressos que aquell minyó aportaria a l'economia domèstica al cap de quatre anys. Això -en el sí d'una família modesta- suposava coratge i esperit de sacrifici i alguna persona de certa importància que llençava la idea de que aquell nen era intel·ligent i el seu talent seria malaguanyat si no feia una carrera universitària.

En el cas de la família Tarrés, va ser un farmacèutic de Manresa, D. Josep Balaguer, que ultra convèncer la família, va fer els passos a fi de què aquell minyó fos admès al Col·legi municipal de Sant Ignasi de Manresa amb una beca de l'Ajuntament.

Com que a Manresa -parlem dels anys 1915-1921- no hi havia Institut de segon ensenyament, aquells alumnes s'examinaven a Lleida.

Així va arribar l'any 1921 en què va acabar el Batxillerat amb 12 "Sobresalientes" -quatre d'ells amb matrícula d'honor- set notables i set aprovats.

Es fàcil imaginar el seu pare mostrant -amb legítim orgull- cada any les qualificacions als companys de treball.

En acabar el Batxillerat, Pere es va decidir per la Medicina. Aquesta vegada l'ajut econòmic li va arribar pels bons oficis de Mossèn Pere Cornet, un dels seus professors al Col·legi de Sant Ignasi. Era el capellà de les monges de Sant Agustí del carrer de l'Hospital, que solien freqüentar unes germanes que el Dr. Francesc Esquerdo tenia a Manresa. Don Paco li facilità una de les beques que el seu pare i el seu oncle havien fundat.

L'import d'aquella beca era de 1.000 ptes. l'any.

El curs d'"ampliació" i els sis de carrera van discórrer sense estridències.

S'allotjava a casa d'un matrimoni sense fills, ja molt vellets, al barri de Gràcia i aviat es va guanyar la fama de jove seriós i estudiós.

Aconseguir la nota de "Sobresaliente" en totes les assignatures no és cosa freqüent. Amb tota justícia un professor -parlant de Tarrés- va dir "que era d'aquells alumnes que només en passa un de tant en tant per la Facultat". Com era d'esperar va fer la revàlida amb qualificació de "Sobresaliente" i Premi Extraordinari. Aquella carrera metèdrica va sofrir un greu entrebanc. El 8 de juliol de 1925 -Tarrés havia acabat el tercer curs- moria el seu pare víctima d'una febre tifoide. Tenia 45 anys i va deixar darrera seu un fill a mitja carrera i la vídua amb dues noies de 15 i 17 anys.

La reacció d'aquella família va ser tan coratjosa com immediata: aquelles noies van deixar l'Escola i es van posar a brodar. Al cap de cinc mesos un estúpid atropellament per un ciclista ocasionà una fractura de coll de fèmur a la seva mare. Malgrat mantenir-la amb un embenat de guix allitada durant un any, el resultat funcional fou deficientíssim. La seva mare va restar per sempre més amb l'invalidesa pròpia d'una pseudoartrosi de coll de fèmur.

Els inicis en l'exercici de la Medicina de Pere Tarrés van ser els propis de l'època. Una de les maneres "d'entrenar-se" era anar a fer una substitució, és a dir, ocupar la plaça d'un metge de poble que s'absentava 15 o 30 dies o que no podia exercir per malaltia.

Suposo que la cosa continua. En aquells temps -que foren els meus- els tractes eren visitar gratis tots els "aconductats" amb possibilitat de cobrar alguna cosa extra. A canvi, et pagaven la despesa i et donaven 500 ptes. al mes. El més important era que aprenies moltes coses que a la Facultat no t'ensenyaven.

Com era cosa corrent a tota Espanya i també a França els substituïts es reclutaven entre els estudiants de 6è o els recentment graduats. Els titulars procuraven contractar joves estudiosos i seriosos. Els bons "informes" els donaven els metges dels serveis hospitalaris.

Pere Tarrés just acabat el 5è curs -a l'estiu de l'any 1927- va anar a substituir el Dr. Herms a Avinyó durant 5 setmanes.

Amb el que va guanyar va comprar una taula i una cadira de pi, les primeres que va tenir al seu despatx.

Una altra substitució registrada pels seus biògrafs és la feta a Monistrol de Calders durant les festes de Nadal del mateix 1927.

Quan al final del curs 1927-1928 Tarrés va acabar la carrera, va decidir establir-se a Barcelona. Les primeres hores del matí les dedicaria al Servei de Medicina Interna que el seu protector -Don Paco Esquerdo- dirigia a l'hospital de Sant Pau. La resta de la jornada la consagrava als malalts particulars que acudien al modestíssim consultori que va obrir al número 20 del carrer de Goya -una travessia del carrer Major de Gràcia- i a l'apostolat religiós.

Hem dit en començar que renunciàvem a tocar l'aspecte religiós de la vida del Dr. Tarrés. Però això és impossible. La seva vida d'intensa pietat des que era un nen, va cristal·litzar en acabar la carrera en la promoció de l'obra anomenada la Federació de Joves Cristians de Catalunya (del Fejocisme), un moviment profundament catòlic i català alhora, motiu pel qual els seus membres foren perseguits per tots els partits del Front Popular durant la guerra per ser catòlic i abolit per la Dictadura franquista perquè era català.

Tampoc no ens ha d'estranyar que celebrés l'acabament de carrera amb una visita a Montserrat a peu des de Monistrol acompanyat de tres companys de curs: Joan Parellada i Feliu -més tard monjo d'aquell monestir- Barallat i Rull.

La feina al consultori del carrer de Goya va anar endavant. Aquell despatxet se li va fer petit, i més si tenim en compte que vivia amb la seva mare -mig invàlida- i les dues germanes.

Es per això que es va mudar al carrer Major de Gràcia 93. Aquella família no va durar gaire. Les dues germanes es van fer monges i sort van tenir d'una cosina -la Josefina- que va ocupar el seu lloc en la cura de la vídua Tarrés.

Va arribar el 19 de juliol de 1936, aquell dia el Dr. Tarrés era a Montserrat passant-hi uns dies de recés. El Dr. Bonet el posà en antecedents de com la FAI s'havia fet la mestressa de la situació i cremaven gairebé tots el temples. L'endemà les turbes van assassinar el rector de Monistrol i van calar foc a l'Església. Per fi el dia 21 -juntament amb Joan Parellada, aleshores novici de Montserrat, però metge com el Dr. Tarrés- va marxar cap a Barcelona en cotxe, dient a tots els controls que s'anaven a incorporar als seus llocs d'hospital. L'odissea fins arribar a Barcelona superant els controls de partides armades renegaires i espitregades va ser senzillament espantosa.

D'aquesta manera va arribar a casa seva prop de la seva mare i va fer a la Generalitat unes gestions a fi de salvar de la cremada general el monestir de Montserrat, cosa que es va aconseguir.

Després continuà -com si no passés res- visitant a casa seva i acudint a l'hospital de Sant Pau, -i el que és més gros- oïnt missa a la capella de l'hospital cada dia fins el 25 de juliol.

Tothom que conegui el que va passar a Catalunya a partir del 19 de juliol s'ha de meravellar de l'actitud gairebé angèlica del Dr. Tarrés i de molta gent profundament religiosa. O no tenien noció del perill que corrien o buscaven una mort segura.

En aquell horrible terrabastall els anarquistes, imprudentment armats, van intentar imposar la seva llei. Tot el que feia olor de religió havia de ser eliminat. Si era una església s'havia de cremar, si era un sacerdot o persona molt religiosa s'havia d'afusellar.

El Dr. Tarrés havia recorregut tot Catalunya parlant -i molt bé- en els actes de la Federació de Joves Cristians, era Professor titular del servei del Prof. Esquerdo a l'hospital de Sant Pau i gaudia d'una nombrosa clientela en la que hi havia gent de tota mena. Tots i per tot arreu sabien com pensava perquè la seva fe i la seva pietat eren evidents i es contagiaven. En una paraula, per molt menys molta gent havias estat detinguda i assassinada en una carretera de les afores dels pobles. D'altra banda, el local dels Fejocistes havia estat assaltat i saquejat.

La primera evidència del perill que corria la seva vida la va tenir el dia 5 d'agost, data del primer escorcoll del seu domicili i un intent de detenció que fou avortat per la presència entre aquell escamot de descamisats, d'un agent de policia de la Generalitat que amb el pretext de portar-lo a comissaria a redactar l'atestat corresponent el va apartar d'aquella gent. Fou aquell mateix policia que li donà el consell de que no tornés a dormir a casa. Així ho va fer, però seguia -a les tardes- atenent la clientela a casa seva. Fins que un dia va haver de deixar de fer-ho.

Efectivament una "Patrulla de Control" de l'antic convent de Sant Elies havia decidit la seva detenció.

Així va ser que a primera hora de la tarda del dia 28 d'octubre del 1936 uns homes armats van entrar al pis per emportar-se'l. Sortosament, ell no era a casa en aquell moment. Els milicians decidiren esperar-lo. Ell no arribava. Però sí que arribaven els clients. La cosa va adquirir característiques de tragi-comèdia. La pobra gent que anava arribant eren considerats "feixistes" que es dirigien al pis del Dr. Tarrés a portar informació o a conspirar, de manera que quedaven retinguts. D'aquesta manera aquell pis es va omplir de gom a gom. La cosa es va complicar perquè en el curs d'un escorcoll van trobar unes fotos en les que hi figurava una de les germanes -que en fugir del convent anaren a viure amb el seu germà- vestida de monja.

El Dr. Tarrés va telefonar a casa seva i la seva germana li va contestar que el Doctor no era a casa i que no sabien a l'hora que tornaria. Amb això en va tenir prou. Una clienta es va prestar a anar a casa seva amb la pretensió que el Dr. Tarrés deixés la consulta i l'acompanyés a casa a assistir el seu marit que estava patint un fort mal de queixal.

L'estratagema va sortir bé encara que un milicià va acompanyar a aquella clienta a fi de comprovar la realitat de la urgència del marit.

El Dr. Tarrés perfectament assabentat es va refugiar a casa d'un amic. Els milicians van abandonar la casa a les 10 de la nit.

Així va ser com disfressat amb una granota de mecànic, el Dr. Tarrés s'amagà en una casa del centre de la ciutat i no va sortir-ne fins al 24 d'agost de 1937.

En aquella data la situació era bastant diferent. Després de la batalla lliurada a Barcelona els primers dies de maig de 1937 la CNT-FAI havia quedat fortament limitada. Ara eren els comunistes amb el sinistre SIM (Servicio de Información Militar) els que controlaven la situació. Però l'activitat del SIM era intel·ligent i perseguia les persones que realment conspiraven contra la República... i aquest no era certament el cas del Dr. Tarrés.

Totes aquestes consideracions l'induien a deixar el seu amagatall i retornar a casa seva a reanudar la seva vida normal de metge.

Per fi al maig de 1938 la seva lleva fou mobilitzada.

Per a entendre l'odissea del Dr. Tarrés des dels darrers dies de maig de 1938 fins el 24 de gener de 1939, hem de recordar la situació del front de batalla a Catalunya el darrer dia de maig del 1938.

Tres mesos abans -el 9 de març de 1938- l'Exèrcit nacional va llençar una fortíssima ofensiva al front d'Aragó.

Totes les posicions republicanes que assetjaven Osca, que amenaçaven Jaca i que estaven situades a pocs quilòmetres de Saragossa es van desplomar. El 29 de març van arribar a Serós, a Aitona i a Barbastro; a Lleida hi van fer cap el 2 d'abril, mentre ocupaven aquell dia Gandesa. El 6 d'abril va caure Balaguer. Per fi el 15 d'aquell mes les tropes franquistes prengueren Vinaròs i Benicarló. L'Espanya republicana quedava partida en dos.

Sembla que aleshores el general Franco considerava molt important ocupar València. Aquest fou el motiu de que les seves forces es detinguessin darrera una línia defensiva que anava del Pirineu al delta de l'Ebre, vertebrada pels rius Noguera Pallaresa, Segre i Ebre.

Aquell front tot col·locat dins de Catalunya va romandre inactiu perquè els nacionals van posar l'accent en la campanya del Maestrat, camí de València.

Sols el pas de l'Ebre d'un poderós exèrcit republicà el 25 de juliol de 1938 els obligà a posar tot el seu esforç a Catalunya.

El batalló al que fou adscrit el Dr. Tarrés va cobrir la part més al nord d'aquell front. Primer a Burg i després a Bordes de Cabrils, Penya Seca, Pla de Casterner i Valadredo on la seva unitat va prendre part en un intent de trencar el front en aquell sector.

Després d'aquest període que ocupa els mesos de juny, de juliol i d'agost, la seva Brigada es va situar en dos llocs del riu Segre (Llardecans, Torres de Segre, Vall de la Pererola i cap de pont de Serós) i en un lloc de l'Ebre, concretament a Ginestar i molts dies a Pista Garcia -és a dir cobrien una riba d'Ebre entre aquestes dues poblacions.

El darrer període -del 10 al 24 de gener de 1939- potser el més penós de tots, va ser el de la retirada des de la Vilella Baixa a Barcelona.

El Dr. Tarrés ens conta d'una manera amena i senzilla com era la vida d'un metge de batalló, plena d'inconvenients com els inevitables polls i les eventuals xinxes i puces, dormint i treballant en pèssimes condicions i -el que era pitjor- exercint la medicina d'una manera absurda. Per exemple, quan va arribar al front pirinenc es va trobar amb un gran nombre de palúdics i sense un gram de quinina.

L'atenció als ferits era forçosament elemental, sense altres recursos que aplicar un apòsit i veure la manera d'evacuar-los el més prompte possible.

Altres inconvenients que molestaven profundament al Dr. Tarrés eren les converses dels seus companys de taula i que eren sempre sobre brutalitats, violència i sexe tot amanit amb blasfèmies. Però no tot era dolent. Molt sovint sojornaven uns quants dies en un poble i podien dutxar-se i la bona gent els rentava la roba i els donava menjar. Es que cal haver viscut una guerra per adonar-se de l'hospitalitat de les mares que tenen fills mobilitzats i tracten els soldats com voldrien que tractessin altres mares als seus fills.

Aquesta actitud de la població civil envers el soldat es fa més evident encara en el cas del metge. Cal saber que hi havia als pobles pocs metges i molts no en tenien cap o perquè els havien assassinat, o havien fugit o estaven mobilitzats.

En les meves èpoques d'hospital quirúrgic de primera línia, quan m'instal·lava en un poble feia fer un pregó dient que oferíem els membres de l'equip els nostres serveis, cosa molt interessant perquè disposàvem d'un aparell de raigs X portàtil.

Com em passava a mi, el Dr. Tarrés -sense raigs X però amb uns coneixements de medicina interna molt superiors als meus- s'apuntava molts èxits que la gent pagava amb queviures.

A l'Albagés els familiars d'un malalt li van regalar una coixinera plena de farina i una altra "d'ametlles ja trencades" (28 de setembre de 1938). A l'Atmella de Mar va visitar una noia i li van rentar la roba (6 de desembre de 1938). El 9 de gener de 1939 quan era a la Vilella Baixa, escriu: "He fet, com cada dia, la visita del poble i s'han repetit els obsequis i les mostres d'agraïment... he tornat amb les postres a casa... unes riquíssimes peres d'aigua"...

L'endemà anota: "en una casa del poble m'han donat un bon tros de pa de figa, unes costelles"...

Examinem amb detall aquells set mesos de vida militar.

Va sortir de casa seva el dia 28 de maig de 1938 per anar a parar a Montferrer un llogarret a 5 Km. de la Seu d'Urgell. D'allí a un batalló de la Brigada 133 que es trobava a Burg (un poblet de muntanya vora Andorra integrat en un grup que en diuen Riba de la Conca) allí en una casa del poble hi havien instal·lat el petit hospital on s'amuntegaven uns 40 malalts, la major part dels quals havien contret un paludisme al front d'Osca. La tragèdia era que la seva farmaciola era pobríssima i s'havia acabat la quinina, com ja hem indicat.

Abandonà Burg el 14 de juny -hi va passar dues setmanes- per anar a les Bordes de Cabriels, un altre poblet de muntanya més proper al front.

Allí s'instal·laren en dues cases de les afores; una per a hospital i l'altra servia de dispensari i dormitori del Dr. Tarrés.

El 3 de juliol el batalló va marxar a "descansar" en un campament en mig de prats i boscos en un lloc anomenat Penya Seca. Hi havia gran quantitat de barraques elementals amb goteres quan plovia i bastants refugis antiaeris. Es van acomodar el millor possible, van repartir els malalts entre varies barraques i ... als 15 dies van rebre l'ordre de marxar cap al Pla de Castener on van vivaquejar-hi dues nits per anar a raure a Valadredo on el 22 de juliol la seva unitat atacà les posicions enemigues.

Després d'una preparació artillera la gent del batalló va arribar a ocupar les posicions dels "nacionals" intentant tallar la carretera que menava a Llavorsí. Però un rigorós contraatac enemic va recuperar les posicions. El Dr. Tarrés anota: "hem assistit 225 ferits i han quedat abandonats una cinquantena més i 60 morts comptats. He assistit ferides de tota mena. Les més greus... de bala explosiva, les de metralla per morter de les quals n'he vist d'horribles". I segueix: "crisi de neurosi de guerra, hemoptisis per commoció, per explosió d'obús..."

El "parte oficial" del 23 de juliol de l'exèrcit nacional deia així: "En el... sector de Sort... fueron rechazados durante la pasada noche varios intentos... y en las inmediaciones de Baladredo se han recogido hoy 85 muertos y heridos rojos..."

Al cap de dos dies van arribar reforços i es va repetir l'atac, que va ser igualment negatiu. "Tota la nit hem assistit una corrúa inacabable de ferits ... n'hem curat més de 300... molts gravíssims: ferides de crani, abdominals amb sortida de budells i d'epipló... tot sota un llumet d'oli amb un vent que ens deixava a les fosques i ens feia pelar de fred... els prats eren plens de ferits gements... Encara, no? Sanitario! Cúreme a mí! Tengo un hijo de 4 años!"

El "parte oficial de guerra" del 24 de juliol parlava de que "en el sector de Sort han continuado los desesperados ataques a nuestras líneas... que se estrellaron contra la fortaleza y alto espíritu de nuestras tropas que causaron a los atacantes rojos una verdadera carnicería ..."

Sortosament, l'endemà, el que quedava de la seva unitat abandonava aquella posició d'avantguarda i retornava a la calma de les barraques del Pla del Castener des d'on s'intentava refer la 133 brigada.

Aquella calma, però, va durar poc. La unitat mig refeta va anar a ocupar -passant un parell de dies a la Gargallera- unes masies del poble de Sant Sebastià de Buseu que estava en poder dels nacionals. Malgrat que entre unes posicions i altres no hi havia més d'un quilòmetre aquell front era una autèntica bassa d'oli. L'onze d'agost en van marxar vers un campament de repòs: un lloc anomenat Aclau Torrent Ballart.

Ja feia uns dies que el Dr. Tarrés havia agafat -com bastanta gent del batalló- una entero-colitis molt molesta. El van haver d'evacuar i el portaren a Espana on hi havia el comanament de la Divisió.

Es va curar a base de bismut i règim i el 28 d'agost (14 dies en total) tornava al campament de l'Aclau Torrent Ballart on descansava el seu batalló.

Entretant s'havia produït un fet remarcable: el dia 25 de juliol l'exèrcit republicà va atravesar l'Ebre i va crear ràpidament uns caps de pont d'una considerable extensió. La resposta "nacional" no es va fer esperar i va derrotar l'enemic obligant-lo a repassar l'Ebre, però això va durar 14 setmanes (el 18 de novembre no quedava cap soldat republicà a la riba dreta de l'Ebre) i es va assolir a costa d'un preu altíssim en medis i en vides humanes per les dues bandes. Això va ser la batalla de l'Ebre, que en quedar les forces que hi havia a Catalunya delmades i derrotades va constituir el pròleg del final de la guerra.

Abans de la batalla de l'Ebre, els "nacionals" havien ocupat tot el territori de la província de Lleida a occident del riu Segre i allí es van estacionar.

Mentre es lliurava la batalla de l'Ebre, el comanament republicà temia un atac en el front del Segre. Es per aquest motiu que el batalló del Dr. Tarrés va fer -entre el 3 i el 7 de setembre- uns moviments absurds que consistiren en anar a parar a l'Albagés passant per Noves del Segre, Organyà, Coll de Nargò, Oliana, Ponts, Artesa de Segre, Agramunt, Tàrrega, Bellpuig, Mollerussa, Miralcamp i les Borges Blanques.

L'Albagés ocupava una posició estratègica ja que està situat davant de Torres de Segre, equidistant de Lleida i de Mequinença.

L'estada a l'Albagés -que va durar 18 dies- va ser de "relax". Ocupaven cases, dormien en llits confortables i la gent entre balls i partits de futbol es divertia tot el que podia. Semblava com si la guerra no existís.

El 25 de setembre la Brigada va ser traslladada a Llardecans. Llardecans està situat com l'Albagés, equidistant del Segre i de l'Ebre però més a prop d'aquest darrer riu.

Va ser allí que li donaren una setmana de permís per anar a Barcelona a passar uns dies prop de la seva mare, d'una de les germanes i la fidel cosina Josefina.

El 7 d'octubre es va tornar a reunir amb el seu batalló a Llardecans.

Al cap de quatre dies aquell batalló delmat i desmoralitzat va ser portat a Torres de Segre. El poble estava desert, les cases que l'aviació o l'artilleria no havia enderrocat havien estat saquejades. De l'església només en quedava el

campanar que servia d'observatori. L'enemic es trobava a l'altra banda de riu. La calma era completa. Tan sols si algun incaut s'apropava a la riba rebia uns trets dels soldats amagats darrera unes trinxeres situades a l'altre riba i protegides per alambrades.

La banda republicana -la situada a orient del riu- era plena de nius de metralladores. Eren refugis bastant confortables de ciment armat que protegien el pas del riu.

En aquell poble fantasmal, dormint i treballant en els nius de metralladores s'hi van estar fins el dia 21 d'octubre en que es van desplaçar -passant entre Maials i Serós- a un lloc que no he pogut identificar en els mapes, anomenat Vall de la Pererola.

Tot fa semblar que era un lloc tranquil. Aquella calma va durar fins el 6 de novembre. Dos dies després els republicans -quan la batalla de l'Ebre agonitzava- van aconseguir ocupar la banda occidental del Segre.

Van travessar el riu per sota de Torres de Segre i van poder ocupar la carretera que va de Fraga a Lleida i les localitats d'Aitona i de Serós. El batalló del Dr. Tarrés es va situar al barranc de Bavala, al cap de Pont de Serós. Això va ocasionar una intensa reacció dels nacionals, de manera que al "parte oficial de guerra" del dia 19 de novembre -als 11 dies d'haver creat els republicans aquell cap de pont- anunciava una rectificació "a vanguardia", és a dir, que van recuperar terreny. Això ve en part confirmat pel diari del Dr. Tarrés on parla el dia 20 de la pèrdua de Serós i de l'abandó el dia 21 de totes les posicions roges a l'altra banda del Segre.

Els nacionals es van dedicar el dia 22 a perseguir tots els soldats republicans que no havien pogut travessar el riu.

Com que els "nacionals" havien acabat la batalla de l'Ebre i no tenien ganes d'atacar perquè es dedicaven a reorganitzar totes les seves unitats situades a Catalunya, els republicans el dia 23 van volar el pont que hi ha a la Granja d'Escarp; d'aquesta manera l'exèrcit republicà que havia estat derrotat a l'Ebre i que acabava de fracassar en la operació d'Aitona-Serós va poder retirar forces del front a fi de refer les unitats.

El 29 de novembre eren a Llardecans. El 30 van iniciar una marxa a peu, de nit, sota la pluja, mal alimentats i mal equipats; el Dr. Tarrés tenia les soles de les sabates rompudes de manera que tenia els peus mullats i glaçats. Aquella "broma pesada" va durar uns quants dies. Van passar a peu per la Poble de la Granadella i per la Poble de Cérvoles, on uns camions els portaren a Pira, total 33 Km i 10 hores de marxa.

A Pira -un poblet de la Conca de Barberà- va tenir la sort d'allotjar-se a casa del metge, que havia estat mobilitzat i portat al front de Serós i del qui la família no en tenia notícies (*). A Pira va passar dos dies enfebrat. Malgrat això va marxar amb la seva unitat cap a l'Atmella de Mar, via Sarral i Montblanc on van pujar al tren.

Van poder reposar a l'Atmella dos dies i d'allí en van sortir el 7 de setembre cap a Ginestar a ocupar la línia de vigilància de l'Ebre.

A l'altra banda es dreça la serra de Cavalls. La tranquil·litat era absoluta.

El dia 11 de desembre els portaren a Tivissa i l'endemà a Garcia passant per la serra d'Almós, els Guiamets, el Masroig i el Molar.

Allí -al sud de Garcia- i fins Vinebre i la Torre de l'Espanyol els 400 homes del seu batalló van cobrir un front de 12 km.

Aquell lloc era tranquil. Semblava com si els soldats dels dos exèrcits haguessin establert un pacte de no-agressió. Podien pescar tranquil·lament -tirant a l'aigua bombes de mà- a les dues vores del riu, rentar-hi la roba, etc...

L'ofensiva dels nacionals destinada a ocupar Catalunya va començar el dia 23 de desembre, trencant la línia del Segre. Es curiós que les unitats que guardaven la línia de l'Ebre no se'n van arribar a assabentar, tan sols el pas de l'aviació que es dirigia cap a Lleida els feia pensar que allí estava en marxa una ofensiva.

No va ser fins el dia 26 en què va córrer la veu de que s'havia romput el front a Serós i els feixistes ja eren a Maials i a Torrebesses. L'endemà -dia 27- deien que s'havia ocupat Llardecans. Començaven a aparèixer soldats fugitius, desarmats, dient que havien perdut el contacte amb la seva unitat.

El 28 l'artilleria es feia sentir i el comunicat oficial admetia que els nacionals havien ocupat Sarroca.

El 29 tothom parlava de la batalla per a ocupar la Granadella.

Finalment, el 30 la unitat del Dr. Tarrés va abandonar el front retrocedint cap a Molar. En arribar-hi van saber que la Granadella ja estava ocupada per l'enemic i que també al sector de Tremp el front havia estat trencat. L'endemà -31 de desembre- van continuar retrocedint: primer Lloà, després la Vilella Baixa on van acampar al ras. Després d'unes hores de descans van continuar de nit fins Cabassers per anar a tancar un forat en el front a la serra de les Garrapates, situat entre Cabassers, la Palma i la Bisbal de Falset.

L'endemà els nacionals atacaren aquell lloc i a les tres de la tarda es produí una desbandada tràgica, després d'una breu i inútil defensa de les posicions.

De manera que el primer de gener de 1939 aquell batalló marxava per la carretera que portava a la Torre de l'Espanyol i se li assignava una posició de defensa davant de Cabassers. El dia 2 el consumiren fugint i la nit la van passar morts de fred amagats en un túnel. L'endemà -dia 3 de gener- van arribar a la Vilella Baixa i allí s'hi van estar fins el dia 10 de gener en què és replegaren a Falset acaçats per l'exèrcit franquista, passant per Gratallops on van passar la nit al ras.

Des d'aquell moment aquella unitat va anar retirant-se. Heus ací l'itinerari.

12 de gener: Alforja.

13 de gener: Fugida d'Alforja i arribada a una posició abans de Cornudella.

14 de gener: l'Aleixar.

15 de gener: A fi d'evitar el quedar copats als voltants de Reus, en una marxa penosíssima arribaren al Vendrell. El comanament decidí resistir en aquesta població; és per això que instal·laren la Sanitat a 35 Km., a Begues. A Begues s'hi va estar el Dr. Tarrés des del 16 al 21 de gener.

22 de gener: Gavà.

23 de gener: Rubí.

24 de gener: en una ambulància i via Sant Cugat, Cerdanyola i Valldoreix arribà a Barcelona.

Aquell dia es produí en la vida del Dr. Tarrés un autèntic prodigi. El dia 15 -o sigui 9 dies abans- en una de les moltes espantades a causa de l'aviació li van caure les ulleres i se li van trencar. Era bastant miop i, per tant, allò constituïa una autèntica desgràcia.

Quan arribà a Cerdanyola en el lloc de comanament de la Brigada es comentava que seguirien reculant però deixant Barcelona de banda, que ja es donava per perduda.

El Dr. Tarrés va demanar autorització al comandant de la Brigada per anar a Barcelona a proveir-se d'unes ulleres. El capità Arribas li donà aquell permís "en comissió de servei i per temps indefinit".

Gràcies a aquell passí "per temps indefinit" pogué anar a casa seva i esperar l'entrada dels nacionals a Barcelona que es va produir dos dies més tard: el 26 de gener de 1939.

Així va acabar pel Dr. Tarrés aquell malson que va durar dos anys i mig.

En caure Barcelona, es va acabar pràcticament la guerra pel Dr. Tarrés. Ràpidament la clientela va retornar al seu despatx, però ell tenia altres projectes. Volia abandonar la medicina i fer-se sacerdot. A fi de comptes era una idea elaborada de molt temps ençà.

Les dues germanes del Dr. Tarrés s'havien fet monges concepcionistes. Quedava el problema de la mare i de la cosina Josefina que en tenia cura.

Van desmuntar el pis-despatx del carrer Gran de Gràcia i la mare i la cosina s'instal·laren en una caseta situada al jardí del Convent-col·legi que aquelles monges tenen al Passeig de la Bonanova cantonada Horaci i que els cediren gratuïtament.

El Dr. Tarrés va ingressar al Seminari el dia 29 de setembre de 1939.

La notícia entre la classe mèdica no va causar cap sorpresa. Un comentari a l'hospital de Sant Pau va ser aquest: "Em sap greu perquè hauria estat -millor dit ja ho era- un gran metge; ara serà un gran capellà". Un altre va dir: "Es comprèn que un deixi la pròpia carrera quan fracassa, és a dir, quan no té clientela; però amb la que tenia Tarrés!".

Per una especial concessió se li permeté reduir els cinc anys de formació a tres.

Les activitats mèdiques de Mossèn Pere Tarrés

Diuen que l'exercici de la medicina és com una mena de sagrament perquè imprimeix caràcter. Això es va acomplir amb Mossèn Tarrés.

Una de les seves activitats va ser dirigir l'Obra de la Visitació. Eren unes monges dedicades a cuidar a domicili dones malaltes que quedaven soles durant les hores en què el marit o els fills eren fora de casa treballant.

A banda d'això aquesta obra disposava d'un Casal de convalescència a l'Atmella del Vallès i el Preventori antituberculós de Sant Josep Oriol dedicat als nens i radicat en la finca de ca n' Oriol de Rubí.

Però entre totes les seves activitats en el camp de l'Acció Catòlica, destaca la creació de l'Organisme Benèfic Antituberculós promotor de la Clínica de la Mercè iniciada amb una deixa testamentària de 100.000 ptes on el Dr. Grau Manresa intentava resoldre tots els casos tributaris d'un tractament quirúrgic.

Precisament aquella obra - que ell deuria estimar més que cap altra - va ser el seu darrer refugi quan afectat greument per un linfosarcoma hi va passar els tres darrers mesos de la seva vida.

Va morir el dia 31 d'agost de 1950. Tenia 45 anys.

No puc dir que jo havia conegut Mossèn Tarrés. L'únic contacte amb ell va ser una breu conversa informant-lo sobre un malalt que jo havia operat.

Però mai no oblidaré la sensació que vaig tenir durant uns minuts de trobar-me davant d'un sant, la sola presència del qual irradiava un no sé què de puresa i de magestat.

Bibliografia

Les dues obres cabdals per a formar-se una idea de l'obra i de la vida del Dr. Pere Tarrés són:

"Pere Tarrés, testimoni de la fe" del monjo de Montserrat, Romuald Díaz Carbonell, Publicacions de l'Abadia de Montserrat 1983 i 1989.

"El meu diari de Guerra" per ell mateix, Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Col.lecció Club de Butxaca), 1990.

Hi ha una altra biografia, més breu, de la que se n'han fet dues edicions, una catalana i una altra en castellà. Són: "Un gran catalán: Dr. Pere Tarrés i Claret", Herder 1985, Barcelona i "Un gran fill de la nostra terra: el Dr. Pere Tarrés i Claret", Terra Nostra, 1981, Barcelona, de M. Angels Papiol i Mora.

Moltes notícies biogràfiques trobarà el lector en les conferències que es van pronunciar a Montserrat l'any 1983 amb motiu de col·locar una escultura relleu a la façana principal del Monestir del Dr. Tarrés i d'un fejocista immolat durant la guerra civil -Francesc Castelló i Aleu- agrupades en el llibre: "Homenatge a Pere Tarrés". Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1984.

Més breu encara és una biografia en castellà titulada: "Pere Tarrés o la radicalitat de la fe", del Rnd. Jordi Piquer, editat per la Comissió Pro-Beatificació l'any 1983.

EL lector interessat en aspectes particulars de la seva vida llegirà amb profit qualsevol dels tres llibres següents: "Glosses del Dr. Tarrés" (editorial Claret, 1988). Es una col·lecció completa dels articles breus que a manera d'editorial figuraven en cada número de Flama, el setmanari òrgan d'expressió de les Joventuts Cristianes de Catalunya.

"Fantasia". Es un conte escrit pel propi Dr. Tarrés en una prosa poètica en què una fada propicia un diàleg entre l'autor i els integrants d'un bosc, un rossinyol,

una papallona, les flors, etc...) que és un himne en el més pur estil franciscà a Déu i a la Creació.

"El vessant poètic del Dr. Pere Tarrés". Esinsa-Claret, 1992. Es una col·lecció de 18 poemes originals a la que s'hi ha afegit una sèrie d'articles apareguts en diferents publicacions periòdiques com el "Pla de Bages", "Or i Flama", i a "Flama" i una "Antologia" de fragments de cartes enviades a la seva mare des del front.